

Handläggare
Per Lindqvist
08-50828704
per.lindqvist@stockholm.se

Stockholms kommun
Stadsdelsnämnd Bromma
Box 15017
167 15 Bromma

(Delgivningskvitto)

Föreläggande att vidta åtgärder mot markförorening inom grönområde

Beslut

Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnd beslutar att förelägga Stockholms kommun, Stadsdelsnämnd Bromma, org. nr. 212000 0142, att för grönområde innanför Enighetsvägen, Tappvägen, Linabergsstigen och berörande fastigheterna Mariehäll 1:64 och 1:65 samt del av fastigheten Mariehäll 1:10:

- låta vidta åtgärder för att motverka risk för exponering från markföroreningar. Tilltänkta åtgärder ska anges i anmälan om avhjälpandeåtgärd av föroreningsskada enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöförlig verksamhet och hälsoskydd.
- anmälan enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöförlig verksamhet och hälsoskydd ska vara miljö- och hälsoskyddsnämnden tillhanda snarast, dock **senast den 1 juni 2026**.

Bakgrund

I samband med planer på att utveckla en del av fastigheten Mariehäll 1:10 har exploateringskontoret låtit utföra miljötekniska markundersökningar. I samlingsprov år 2023 som analyserades från delområde 23LC02 översteg den uppmätta blyhalten det värde som enligt Naturvårdsverkets riktvärdesmodell kan medföra hälsoeffekter även vid enstaka exponeringstillfällen.

Enligt information från exploateringskontoret inhägnades därefter delområde 23LC02, som utgör en del av ett grönområde.

Vid undersökningar som genomförts inom området har det framkommit att en stor del av yttlig jord inom grönområdet har

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tekniska nämndhuset
Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
Telefon 08-508 28 800
miljoforvaltningen@stockholm.se
start.stockholm/miljoforvaltningen

Information om behandling av personuppgifter

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad är personuppgiftsansvarig för behandlingen av dina personuppgifter. Vi behandlar dina personuppgifter för att kunna handlägga och utreda ärenden, fatta beslut och kommunicera handlingar med dig. Läs gärna hela vår information om behandling av personuppgifter på start.stockholm/dataskydd-miljoforvaltningen. Där beskriver vi dina rättigheter och hur vi samlar in och behandlar dina personuppgifter.

förhöjda halter av främst PCB samt bly och PAH. Ställvis har även arsenik och zink påvisats i förhöjda halter.

Den 25 november 2024 förelade miljö- och hälsoskyddsnämnden Stockholms kommun att avseende aktuellt grönområde låta miljökonsult/sakkunnig utföra en fördjupad riskbedömning av markföroreningar utifrån hälso- och miljöperspektiv.

Den 17 januari 2025 meddelade Bromma stadsdelsförvaltning att en fördjupad riskbedömning beställts och att affischer satts upp den 19 december på ett antal ställen runt om naturområdet (grönområdet).

Vid fördjupad riskbedömning (Mariehäll, Liljemark Consulting AB, 2025-07-10) har i delområde 25LC06 bly uppmätts i halt över platsspecifikt riktvärde (PSRV) för korttidsexponering. Enligt riskbedömningen kan risker inte uteslutas för människor som vistas i området och eventuellt plockar och äter växter och svamp som växer i delar av området. Det framförs också att i ett delområde överstiger analysresultaten riktvärdet för korttidsexponering för bly vilket innebär att hälsorisker till följd av enstaka intag av jord inte kan uteslutas.

Efter utförd åtgärdsutredning (Liljemark Consulting AB, 2025-10-31) togs fyra åtgärdsförslag fram:

Åtgärdsförslag 1-nollalternativ (inga åtgärder utförs i området).

Åtgärdsförslag 2-schaktsanering och/eller torrsugning (0–0,2 m u my) samt täckning.

Åtgärdsförslag 3-övertäckning.

Åtgärdsförslag 4-avverkning och total schakt i hela området (0–0,2 m u my).

Den 20 mars 2026 meddelade Bromma stadsdelsförvaltning att stadsdelsförvaltningen tillsammans med exploateringskontoret och anlitad konsult genomfört en riskvärdering för att ta ställning till tidigare föreslagna åtgärdsalternativ. Utifrån genomförd riskvärdering (Liljemark Consulting AB, 2026-03-18) bedömdes sammantaget åtgärdsförslag 3, Övertäckning, vara den lämpligaste metoden för området.

Den 26 mars 2026 svarade miljöförvaltningen att om det är åtgärdsalternativ 3 som är aktuellt för avhjälpande behöver det göras en anmälan om avhjälpandeåtgärd och så att föreslagna åtgärder kan granskas av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Miljöförvaltningen framförde också att om alternativ 3 avses att tillämpas önskar miljöförvaltningen att det också tas ställning till att kombinera föreslagna åtgärder, åtgärdsalternativ 3, med schaktning

och torrsugning av de områden där halter över riktvärden för korttidsexponering uppmätts.

Den 15 april 2026 meddelar Bromma stadsdelsförvaltning att det i nuläget istället föreslås att nollalternativet i kombination med tydlig skyltning bör väljas, då området Mariehäll 1:10 kommer behöva saneras innan exploatering kan påbörjas. Stadsdelsförvaltningen framförde också att utifrån de underlag som tagits fram, uppskattas åtgärdsalternativ 3 i kombination med schaktning och torrsugning, kosta uppemot 3-4 miljoner kronor.

Stadsdelsförvaltningen menar att det finns en risk för att önskat resultat inte uppnås om sanering på intilliggande ytor inte utförs samtidigt och önskar därför avvakta med de mer omfattande åtgärdsförslagen med hänvisning till kommande exploateringsplaner (Dp 2020-09402). Under tiden avser förvaltningen att förbereda för sanering i samverkan med exploateringskontoret i syfte att kunna genomföra den samtidigt som område Mariehäll 1:10 saneras inför kommande exploatering.

Den 22 april 2026 framför miljöförvaltningen att utifrån de utredningar som utförts så föreligger det hälsorisker i grönområdet inkluderande risk utifrån korttidsexponering och att det finns ett behov av riskreducering. Vidare att det inte framgår av stadsdelsförvaltningens yttrande varför önskat resultat inte uppnås om sanering på intilliggande ytor inte utförs samtidigt (i samband med kommande exploatering). Miljöförvaltningens bedömning är att förslaget att kombinera 0-alternativet med skyltning fram tills exploatering påbörjas innebär att ingen riskreducering uppnås inom grönområdet fram tills detta skede. Miljöförvaltningen framför också att det i stadsdelsförvaltningens yttrande inte föreslås några temporära åtgärder för att motverka risk för exponering fram tills dess att åtgärder vidtas i samband med exploatering. Ej heller föreslås åtgärder som att delar av området görs mindre attraktiva att vistas i, i enlighet med vad som föreslås i åtgärdsförslag 3. Stadsdelsförvaltningen gavs möjlighet till yttrande senast den 6 maj 2026.

Den 5 maj 2026 inkom ett yttrande från Bromma stadsdelsförvaltning. Stadsdelsförvaltningen framför att ställningstagande önskas förtydligas.

Stadsdelsförvaltningen anser att åtgärdsförslag 3 i kombination med schaktning och torrsugning av de områden där halter över riktvärden för korttidsexponering uppmätts är den bästa lösningen

på lång sikt. För att detta ska kunna genomföras behöver förvaltningen säkerställa finansiering och resurser för att utföra dessa åtgärder.

Stadsdelsförvaltningen föreslår därför att tydligare skyltning för hela området sätts upp samt att delområde 23LC02 samt delområde 25LC06 stängslas in. Då hela området är naturmark med fri utveckling finns det redan idag vegetation som begränsar möjligheten till vistelse i området för allmänheten. När förvaltningen säkrat finansiering kan åtgärdsförslag 3 i kombination med schaktning och torrsugning genomföras.

Motivering

Nämndens bedömning

Utifrån de utredningar som utförts i ärendet så bedömer miljö- och hälsoskyddsnämnden att det föreligger hälsorisker i grönområdet inkluderande risk utifrån korttidsexponering och att det finns ett behov av riskreducering.

Utifrån nämndens granskning av ärendet så är de åtgärder som vidtagits hittills inhägnad av delområde 23LC02 samt affischering på ett antal ställen runt om grönområdet. Nämnden bedömer dock att det är angeläget att åtgärderna utvidgas i syfte att motverka exponeringsrisker på kort och lång sikt. Nämnden anser också att det finns ytterligare omedelbara åtgärder som kan vidtas för att motverka risk för exponering utan att innebära risk för spridning.

Med hänvisning till ovanstående anser nämnden att Stockholms kommun, Stadsdelsnämnd Bromma, behöver låta vidta riskreducerande åtgärder, samt inkomma med en anmälan om avhjälpandeåtgärd av föroreningsskada.

Tillämpliga bestämmelser

Av 2 kap. 1 § miljöbalken följer bl.a. att vid tillsyn enligt denna balk är alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av detta kapitel iakttas.

Enligt 2 kap. 2 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Enligt 2 kap 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de

skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Av 2 kap. 7 § miljöbalken följer att kraven i 2-5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Trots första stycket ska de krav ställas som behövs för att följa 5 kap. 4 och 5 §§.

Enligt 9 kap. 3 § miljöbalken avses med olägenhet för människors hälsa, störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig.

Av 9 kap. 6 c § miljöbalken framgår att en anmälningspliktig verksamhet får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte något annat anges i föreskrifter som har meddelats med stöd av 6 d § 3 eller 4 eller i beslut som tillsynsmyndigheten i ett enskilt fall fattat med stöd av sådana föreskrifter.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. Förelägganden och förbud får inte begränsa ett beslut eller en dom om tillstånd i ansökningsmål som har rättskraft enligt 24 kap. 1 §.

Enligt 26 kap. 19 § miljöbalken ska den som bedriver en verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

Enligt 26 kap. 21 § får tillsynsmyndigheten förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen.

Enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöförlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att utan anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningsskada i ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning enligt 10 kap. miljöbalken, om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa.

Första stycket gäller inte i fråga om områden som förklarats som miljöriskområden enligt 10 kap. 15 § miljöbalken.

Vad gäller anmälan enligt första stycket tillämpas bestämmelserna i 22-25 §§. Förordning (2025:751).

Hur man överklagar

Beslutet kan överklagas hos Länsstyrelsen i Stockholms län, se bifogad information ”Hur man överklagar”.

Enligt delegation

Christina Berglind
Enhetschef

*Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför
namnunderskrift*

Bilagor

Hur man överklagar
Delgivningskvitto

Kopia till

bromma@stockholm.se
maria.haskas@stockholm.se
Exploateringskontoret.expl@stockholm.se

Hur man överklagar

Detta beslut överklagas hos Länsstyrelsen i Stockholms län men ska skickas till Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnd.

Din skrivelse måste ha kommit in till miljö- och hälsoskyddsnämnden inom tre veckor från den dag då du fick del av beslutet.

Tala om beslutsnummer på beslutet du överklagar och ärendenummer. Tala också om hur du vill att beslutet ska ändras och varför. Skicka även med sådana uppgifter som du tycker har betydelse för ärendet men som du inte tidigare skickat in till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Om ditt överklagande kommit in i rätt tid, kommer handlingarna att skickas vidare till överprövande myndighet. Om ditt överklagande inte har kommit in i rätt tid, kommer nämnden att fatta ett avvisningsbeslut som du kan överklaga.

Du kan ge in överklagandet per e-post eller i pappersform. I överklagandet ska du uppge namn, organisations- eller personnummer, postadress och telefonnummer samt e-postadress. Om du ger in överklagandet i pappersform vill vi att du även undertecknar din överklagandeskrivelse. Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna skrivelsen.

Adressen är

Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnd
Box 8136
104 20 Stockholm

E-post: miljoforvaltningen@stockholm.se

Behöver du fler upplysningar om hur man överklagar kan du vända dig till miljöförvaltningen, telefon 08-508 28 800.

Delgivningskvitto

För att vi ska veta att beslutet har gått fram behöver du **snarast möjligt** bekräfta att du har tagit emot handlingen nedan.

Bekräftelsen måste göras av en behörig delgivningsmottagare

Om beslutet gäller dig personligen eller din enskilda firma måste du själv bekräfta delgivningen. Om beslutet gäller flera personer måste var och en av er själva bekräfta delgivningen. Om beslutet gäller en juridisk person måste delgivningen bekräftas av någon som är behörig att teckna den juridiska personens firma.

Bekräftelse via mejl

I första hand vill vi att du bekräftar din delgivning genom att skicka ett mejl till miljoforvaltningen@stockholm.se. Ange ärendeumner i rubriken och vilken handling delgivningen avser. Skriv under mejlet med ditt fullständiga namn.

Bekräftelse via post

I andra hand, om du inte har tillgång till mejl, kan du bekräfta delgivning genom att underteckna denna blankett och posta den till miljöförvaltningen. Vik ihop det så att svarspostsidan kommer utåt. Tejpa vid markering i papprets ände. Inget porto behövs.

Kontakta ansvarig handläggare (se beslutet) om du har några frågor.

Gäller

Ärende	2024-3629
Ärenderubrik	Underrättelse om påträffad förorening - Upplysning förorenad mark, Mariehäll, Mariehäll 1:10 m.fl.
Beslutsdatum	2026-05-18
Beslutsnummer	2026-6780

Handlingen är adresserad till

Stockholms kommun
Stadsdelsnämnd Bromma
Box 15017
167 15 Bromma

Kvitteras

Namnteckning/firmateckning (behörig företrädare)	
Datum	Namnförtydligande

Tejpa här

Frankeras ej.
adressaten
betalar portot

Miljöförvaltningen

Svarspost 20270774
110 08 STOCKHOLM

-----VIK HÄR-----

Tejpa här